

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Kaj uči socializem?

Že pred stoletji je izgubila Evropa svoje otroško-naivno zaupanje vase in svoje staro prepričanje. Kar se vedno spet ponavlja v poedincu, da sili ven iz otroške vere in očetovega varuštva v nepoznani in zato mikavni tuji svet, se je pred stoletji godilo v narodih Evrope. Vera srednjega veka v nevidni duhovni svet se je umikala naravni znanosti, vidno in otipljivo je ostajalo resnično, ostalo pa izgubljajo ceno v očeh tedanjega ljudstva. Tedaj so se zamajali temelji družabnega življenja, ker ljudstva niso več hotela verovati na evangelij božjega in naravnega reda. Svoboda, enakost in bratstvo je postalo novo življenjsko geslo.

Sredi 19. stoletja se je na evropskem pozorišču pojavil revolucionaren in nemiren mož, ki se je namenil, da pospeši razkroj družabnega in gospodarskega življenja. Bil je to Karl Marks. Zanimal je vse duhovno in duševno in proglašil goli vsakdanji boj za kruh za ono veliko, ki urejuje svet in življenje. Razdelil je človeštvo v premožni in ubožni razred. V slednji je uvrstil predvsem delavce, ki oddajajo svojo delovno moč podjetnikom in so z njimi v „neprestanem boju za boljše plače“, vse vmesne med delavci in podjetniki — kmete, rokodelce, obrtnike — pa je proglašil za nezmožne gospodarskega tekmovanja in zato obsojene na smrt. In proroško je hotel videti na koncu razvoja ogromno proletarsko množico in peščico velepodjetnikov, ki bi se razlašča u-maknila diktaturi proletarijata.

Započela je silovita agitacija za socialistični evangelij. Njegovi širitelji so hoteli dvigniti razredno delavsko zavest in delavske vrste združiti v močno in enotno proletarsko fronto. Pri tem so se posluževali listov, knjig, predavanj, ustanavljali konzurna društva, strokovne zveze, se samostojno udejstvovali v boju za premoč v državah, organizovali štrajke in demonstracije, gradili delavske domove, skratka se poslužili vseh možnih sredstev, da ustvarijo živo delavsko fronto. Nedvomno veliki so bili njihovi uspehi marsikod. Prvačili so v Evropi — poleg v Rusiji — v mali Avstriji, kjer se pripravljali v osrčju kontinenta prvo socialistično državo. — Pa glej! Tridnevna revolucija lanskega februarja v Avstriji in o kaki zavedni proletarski fronti ni več govora. Pa motijo se, ki menijo, da je avstrijski socializem zaključila samo revolucija. Tudi v drugih državah gre socializem v svoj neizogibni konec, smrtno zadeti njegov oče — liberalizem — ga pokopava. Nova blodnja končava, ostaja pa — človek.

Ni ga človeka na svetu, ki bi se zamogel trajno upirati svoji naravi. Ta mu neprestano kriči o nesmiselnosti govornice, češ, ni razven vidnega in otipljivega ničesar na zemlji in nad zemljo, cerkev in narod sta le sredstvo v zaslužnje delavstva, zgodovina in družba zgrajeni le na neizprosni borbi delavstva s podjetništvom. Velika večina delavstva se je sicer organizirala v socialističnih vrstah, se udeleževala organizacijskega življenja in sprejemala priborjene ugodnosti. Tudi je za svoje gibanje mnogo žrtvovala, vendar njeno življenje ni bilo nikdar socialistično življenje. Mali kmetje, rokodelci in obrtniki, ki bi spadali istotako v proletarsko fronto, so socialističnemu gibanju v večini ostali tuji. In končno je povojna doba ustvarila vrsto novih ubožcev, ki pa se kljub svoji gospodarski slabosti niso nikdar mogli sprijazniti s socializmom.

Razveljavljenje socializma je povzročil tudi gospodarski razvoj. Proti Marksovi napovedi ni moderna tehnika izenačila delavstva po plači in delavskem staležu, marveč njegovo delitev v kvalificirano in nekvalificirano delavstvo pospešila. V letih gospodarske konjunktore so se rodili številni novi podjetniki in premožni in število

„kapitalistov“ se je kvečjemu podvojilo, nikakor pa skrčilo na neznatno peščico velepodjetnikov, kot je to napovedal Marks. Pač je obubožal tekom razvoja srednji stan, s tem pa nikakor še ni prisegel na socialistični evangelij.

Ko je v povojnih letih dosegel socializem zunanji višek svoje moči, se je v jedru že razkrajal. Ostri nastopi posamnih delavskih skupin so izzvali le prepogosto odpor ostalega delavstva, ker je izboljšanje položaja ene skupine često šlo na škodo druge delavske skupine. Tudi slučajni, da so delavci v borbi za višji zaslužek šli skupno s podjetniki, so kopali grob socializmu. Smrtni

udarec je zadala socializmu gospodarska kriza, ko je vsa gospodarska in socialna vprašanja nadkrililo vprašanje zaposlitve brezposelnih. Na to danes pereče vprašanje ni vedel odgovora ne „proroški“ Marks in ne ve noben drugi socialistični reformator.

Čas celi rane in bo zacelil tudi rano brezposelnosti. Danes že spet urejujejo zmedeni svet v prvotnem, vekovitem načelu božjega in naravnega reda: družina, stan, narod, človeštvo. In ko sežejo ljudstva še za tem, kar je nad človeštvom in zemljo: za božjim otroštvom, bo rešeno socialno vprašanje — brez socializma.

Zadnje dejanje julijske žaloigre.

Pred izrednim sodnim dvorom na Dunaju je minule dni stal bivši dvakratni minister in dolgoletni štajerski deželni glavar **dr. Anton Rintelen**. V imenu države ga je pravdnik obtožil, da je v letu 1934 in posebno v juliju tega leta v Rimu in na Dunaju odobraval in pospeševal poznani načrt napada na kanclerski urad ter se stavil za revolucionarno vlado na razpolago. S tem je dr. Rintelen zakrivil **zločin veleizdaje**. Za sodnijsko razpravo je vladalo v vsej državi in tudi v inozemstvu veliko zanimanje, vršila se je z ozirom na posebnost zadeve javno, vodja obravnave je obtoženca dal polno svobodo govora in uvodno naglasil interes sodnega dvora na tem, da se ničesar ne prikrije in da vsa javnost spozna material, na podlagi katerega je bila izrečena sodba. Z ozirom na še ne docela upostavljeno zdravje obtoženčevu so bile dovoljene posebne olajšave.

Državni pravdnik je v obtožnici navajal, da je v usodnih julijskih dneh veljalo upornikom ime Rintelen kot nekaka parola in da so bile izvedene priprave za sprejem novega vladnega šefa Rintelena. „Kjer se je poslušalo, karkoli dotaknilo, povsod se je pojavila obtoženceva oseba.“ V posebnem je omenil, da Rintelen že od vsega začetka ni bil prijatelj kanclerja dr. Dollfussa, katerega je smatral za po letih in izkušnjah mlajšega, in celo še kot poslanik v Rimu ni imel Rintelen nobene druge želje kot pa zasedi prvo mesto v Avstriji.

Celih osem dni je trajalo zasliševanje prič, med katerimi so bile visoke osebnosti, ministri, državni tajniki, visoki uradniki, generali i. dr. Tekom obravnave je prišlo marsikaj na dan, tako, da je Rintelen že kot deželni glavar delal preglavice zvezni vladi, stremel svoječasno celo za mestom zveznega predsednika, v zadnjih letih pa vzdrže-

val ozke stike z nacionalnimi krogi. Državni tajnik Karvinsky je izpovedal, da blagopokojni kancler Dollfuss Rintelenu že davno ni zaupal in da se je nekoč v ožjem krogu izjavil, da zamore Rintelena porabiti samo kje v inozemstvo, ker ima zanj v Avstriji en sam primeren kraj, to je Wöllersdorf. Višek je dosegla obravnava v trenutku, ko je kot priča zaslišani minister Stockinger povedal, da po izjavi nekega industrijalca pozna ime osebe, ki je posetila iz Rima došlega poslanika Rintelena tik pred žalostnim atentatom v kanclerskem uradu. Za obtoženca in olajševalne priče je namreč značilno, da se na ime te osebe tekom obravnave niso mogle spomniti. Tik pred atentatom je po ministri izpovedi obiskal v dunajskem hotelu Imperial bivajočega Rintelena neki dr. Weydenhammer, ki je bil neposredni vodja julijskega puča in ki je zanj pripravil tudi potrebni denar. Nato zaslišani industrijalec Reitlinger je ministrovo izjavo potrdil, da je usodnega dne stanoval tik poslanikove sobe v dunajskem Imperialu tudi narodno-socialistični kolovodja Weydenhammer. Med zaslišanjem je sprejel vodja sodnijske obravnave tudi brzojav iz Milana, v katerem bivši sluga na avstrijskem poslaništvu v Rimu Ripoldi javlja, da je imenovani Weydenhammer bival o-petovano tudi v Rimu, kjer stá se z Rintelenom posvetovala pred pučem cele noči. — V trenutku, ko to pišemo, se obravnava zaključuje. Sodba bo izrečena v torek.

S sodbo je zaključeno zadnje dejanje julijske revolucije. Doigral je mož, ki je veliko pomenil v avstrijski politiki, bil izredno sposoben in energičen, pa tudi brezmejno častihlepen. Pravici je bilo zadoščeno, vsem pa, ki se hočejo naprej igrati z bodočnostjo naše države, je bil dan dober nauk, naj se še pravočasno spametujejo.

Položaj v Evropi se spet ostri. Minuli teden bi imel obiskati Berlin angleški zunanji minister Simon. Nemčiji pa obisk ni bil prijeten, ker pač ni imela izvedenih vseh priprav, Hitler je zbolel in Anglež je ostal doma. Tiste dni je izšla na Angleškem takozvana „bela knjiga“, ki navaja točne podatke o nemškem oboroževanju. To pri Nemcih ni rodilo baš najboljšega razpoloženja. Ker je imel angleški minister Simon predviden tudi obisk Varšave in Moskve, da pridobi še Rusijo in Poljsko za londonski sporazum med Anglijo in Francijo, a bi nerad prezrl istočasno Berlina, vzbuja odklonilno nemško stališče v Angliji in Franciji veliko nerazpoloženje.

85letnica očeta Čehoslovaške. 7. marca je proslavila vsa Čehoslovaška 85letni življenjski jubilej predsednika republike Masaryka. Jubilantu se je poklonila vlada in predsedstvo poslanskih zbornic, na nagovore je odgovoril sivolasi predsednik med drugim tole: „Mi Čehoslovaki živimo

v srcu Evrope, mi smo evropsko orientirani in zato naj nam Evropa prepusti, da mirno sami uredimo svoje zadeve. Ne maramo dajati naukov nikomur, hočemo pa zato ostati neodvisni pri urejanju lastnih zadev. Naša zunanja politika je miroljubna in bo taka ostala. Vsem svojim sodelavcem želim pri njihovem delu srečo in božjega blagoslova!“ Predsedniku so nato častitali še zastopniki tujih držav. Po vsej državi in tudi v inozemstvu, kjer bivajo Čehi, so se vršile proslave. Visoki jubilarant je sprejel tudi iskrene čestitke od predsednikov drugih držav, tako med drugimi od avstrijskega predsednika Miklasa in ameriškega predsednika Roosevelta. — Masaryk, splošno priznan kot izboren državnik in temeljit znanstvenik, je glavni stvaritelj čehoslovaške države. Njegova osebnost predvsem združuje narod in narodne manjšine v močno in odporno državno telo. Neizčrpna ljubezen do lastnega naroda je vodilo njegovega prebogatega življenja.

Nemiri v Grčiji. Stari nekdanji mogočnej Grške, Venizelos, je iztegnil roke po oblasti v državi. Pod njegovim vodstvom je minuli teden izbruhnila po vsej republiki krvava državljanska vojna. Uporniki so se polastili večine grškega brodogradnja, zasedli otok Kreto, kjer se je nato nastanil Venizelos s svojim štabom, da vodi vso revolucijo. Prišlo je do krvavih bitk med vladnimi in uporniški četami v Macedoniji, pred Solunom in celo v osrčju dežele. Posredovati je hotel atenski nadškof, a njegov miroljubni korak se je ponesrečil ob nepopustljivosti upornikov. Zmaga vladnih čet postaja očitna, odkar sta se Francija in Anglija izjavili za sedanjo grško vlado. Italija je pri grških nemirih igrala nejasno vlogo.

O avstrijskih prostozidarjih. (Prostozidarji so člani tajnih zvez, ki skušajo izločiti iz javnega življenja sleherno sled vere v Boga. Kdor je član, se je sam izločil iz Cerkve.) O njih piše dunajska „Nachrichten“, da jih je bilo leta 1919 v Avstriji dva tisoč in da je imela njihova tajna zveza podružnice poleg Dunaja še v Lincu, Celovcu, Gradcu, Dun. Novem mestu. Posledica političnega prekreta v državi je bila, da so člani trumoma izstopali, med njimi predvsem zdravniki, advokati, profesorji, pisatelji in časniki. Izredno močna pa je še vedno židovska prostozidarska organizacija. Poročilo dostavlja „Reichspost“ vprašanje, če so te tajne organizacije v skladu z določbami avstrijske ustave.

Nemčija in Avstrija. Nek londonski list poroča o izjavi, ki jo je podal Hitler poveljniku saarske mednarodne policije: Ukrepi, ki jih izdajata litavska in avstrijska vlada proti izredno veliki večini nacionalno-zavednih Nemcev, bi dovedli v slučaju ljudskega glasovanja do istih izidov kot v Posaariju. Sam to najbolje ve Hitler iz utisov pri lastnih sorodnikih v Avstriji, od katerih so nekateri v ječi, drugi pa so izgubili existenco. Tudi ena njegovih sester je bila aretirana...“ Iz uradne avstrijske strani je bila izjava rajhovskega kanclerja popravljena v smislu, da se ne nahaja nobeden Hitlerjevih sorodnikov v ječi in da so nekateri celo odločni nasprotniki narodnega socializma.

Poganstvo v Nemčiji. V turinškem mestu Pösnnecku je imela hitlerjanska mladina svoje slavje. Priredila ga je v protestantovski cerkvi in sicer na tale način: namesto križev so obesili kljukaste znake, ob spremljevanju orgel so peli hitlerjanske pesmi. Nato so brali pesmi brezbožnega voditelja nemške mladine Schiracha, v pridigi pa slavili Hitlerja, katerega „14letno pot skozi nemško izdajstvo“ so primerjali križevemu potu Kristusovemu. In končno so zaprisežali: „Kdor ne veruje v Hitlerja, ne more verovati v Boga. Kdor preloži zvestobo Hitlerju, zaničuje Boga.“

PODLISTEK

Ksaver Meško:

Na Poljani.

(20. nadaljevanje.)

To je prijalo očetu. Črez četrte ure je šel po dvorišču in je našel sina sedečega na panju za drvarnico, mirnega kakor kip iz marmorja, zročega mrko in mračno pred se. Postal je, nežno ga je pogladil po licih in po laseh.

„Le miren in priden bodi, saj si moj!“

S tako mehkim glasom je govoril morda komaj enkrat v letu ženi in mlajšima otrokoma, morda še enkrat ne. A glej, deček je vstal, se je odvrnil jezen od očeta in je šel počasi črez dvorišče, roke v žepu, zroč venomer v zemljo pred se. Na hodniku sta zidala Vendelin in Vilma stolp. Prevrnil jima ga je z nogu in ne da bi izpregovoril besedo, je pograbil kolenčke in jih je zmetal vse skozi okno.

Otroka sta glasno zajokala. Iz sobe je prihitela mačeha, a Petru res ljubeča mati.

„Ali te ni sram, Peterček?“

Niti pogledal je ni. Le zardel je v lica in po vsem čelu gor do las.

„Kako hudoben otrok si.“

„Nisem več otrok!“

Zavpil je sirovo, kakor bi govoril z deklo, in jo je pomeril s sovražnim pogledom.

Marija je prebledela od bolesti in od jeze. Udarila ga je, a rahlo, skoro boječe. Zakričal je, kakor bi šla smrt mimo njega in bi mu segnila s sovražno roko po srcu. Glasno ihtel je hitel po stopnicah in na dvorišče in je vpil, da ga mama hoče ubiti. Takoj je prihitel oče. Nežno je pobožal sina po licih, obrisal mu je solze in ga je tolažil z mehкими besedami.

Še enkrat o Zili.

Članek v našem listu z dne 20. februarja pod napisom „Kako se imamo pri Zili?“ je vzbudil v meni spomin na moje potovanje po zilski dolini. Mislim, da smem tudi jaz nekaj povedati, namreč: **Takole je pa tudi pri Zili!**

Resnica je: občudovanja vredne stvari in umetnine hranijo njeni lepi božji hrami — njene cerkve v Čačah, Bistrici, Smerčah, Črešnjah, na Plesišču, pri Devici Mariji v Blačah, v Št. Štefanu, Goričah in na Brdu. — Stari Zilani in Zilanke — naši neposredni predniki — niso živeli razmerno v nič boljših gospodarskih prilikah, v kakoršnih živi njihov zarod, a gospodarske razmere niso imele nobenega odločilnega vpliva na njihov značaj. Bili so in ostali so do smrti: Versko in narodno neomahljivi katoliški Slovenci. In sedaj vladajoči njihov zarod, kakšen je? Med največje junake in med kralje bi zapisal one trdne, značajne moške in žene, ki so postali vredni nasledniki svojih očetov in mater. Doberšen del mladine, vzgojene po napačnih načelih in v šoli, je materialističen, nepokoren in narodno v najboljšem slučaju malomaren. Nima v sebi potrebne in poštene življenjske sile, beži pred potrebno izobrazbo in se pomeša med surovi „pofel“. To je gnili sad moderne vzgoje. Takole je pač tudi pri Zili. Ne rastejo samo rože, tudi osata ne manjka. Toda upamo, da bo dolina Jarnika in Majarja ta osat zatrla. Zdravega človeškega materijala pri Zili ne manjka, potrebna pa je — pobuda. Zastor se mora dvigniti!

Lansko jesen sem se odločil potovati v zilsko Švico ali kakor navadno pravijo — na Brdo. Potoval sem po cesti, ki pelje iz Bistrice v Blače in je od dežele subvencionirana. Kljub temu da vozi na sončni strani doline železnica, je ta cestna proga močno izvožena, kar je jasen dokaz njene važnosti in potrebe. Senčna stran slovenske Zile bo po svoji teritorialni legi primorana — za vse čase navezana v izdatni meri na promet z vozom. Promet na tej cestni progi bo očitno vedno naraščal. Nad novim bistriškim mostom črez Zilo, ki je sedaj iz cement-betona veličastno zgrajen, ležijo velikanske množine peska in gramoza, ki jih „bager“ ali „paga“ vzdiguje iz hudomušne Zile in na bregovih njene struge odlaga na močvirnata tla. Nič manjše množine peska ležijo tudi ob strugi Zile pod vasjo Blače.

V Blačah sem se malo odpočil in pri dobri postrežbi ter izborni kapljici dobro pokrepčal. Konj je v tej vasi, kakor v kanalski dolini ovac, med njimi tudi zelo lepih ne manjka. Blače so za konjerejo kakor nalašč ustvarjene in konjski sejem v Blačah je znan v pol Evropi. Velik zadržek v razmahu gospodarskega življenja za zapadno po-

lovico slovenske Zile pa je žalostna in nepojmljiva okolnost, da subvencionirana cesta v Blačah preneha in da od Blač naprej ni nobene vozne poti v gospodarskem pomenu besede. Pot skozi „Nizale“ bi se pravilno morala imenovati pot „skozi vice“. — Drugo javno pot iz Blač do občine Brdo, ki bi se tudi v današnjih suhih časih dala predelati z dosegljivimi stroški v prometno gospodarsko zvezo med tema občinama, pa danes po zaslugi „Miklavževo pot“. Tretja pot iz Blač pelje po logu in zasluži ime „žabje mlake“, katere mora potnik ali prebrest ali pa preskakati, ako hoče priti iz Blač v daljni božji svet. Pod takimi okolnostmi je v resnici težavno napraviti v Blačah orientacijske table, katere sem v tej vasi na svoje začudenje pogrešal. F. G.

Na delo za naš list!

Slovenska prosvetna zveza je sporazumno z upravo našega lista razpisala tekmo društev za nabiranje novih naročnikov. Lepe nagrade so razpisane, a le pobuda hočejo biti za vse one, ki jim narod ni prazna fraza. Z veseljem smemo danes ugotoviti, da je našel prvi poziv pri krajevnih voditeljih našega narodnega življenja polno razumevanje. Dnevno prihajajo v upravo naslovi novih prijateljev našega tiska. Ta nadvse razveseljivi pojav hkrati lepo označi naše dobro ljudstvo, ker priča, da se s podvojeno vneto in toploto začena oklepati svojega glasila.

Kaj naj nam je naš list? Le predobro vemo vsi — bralci, sodniki in uredništvo — ceniti pomen svojega tednika, ki naj je vodnik, prijatelj in tovariš v času, ko je okoli nas toliko teme in sence. Ne glasnik osebnih želj in teženj, le klicar k trdni, neomajeni veri v nepisane paragrafe vsega narodnega in socialnega življenja hoče najprej biti naš list. In nato še ogledalo velikega življenja okoli nas in zrcalo našega lastnega narodnega življenja. Da ne razpadamo v drobce, ampak neprestano rastemo v stanovsko in narodno edinstvo in smo tako polnovredni ud človečanske družine in vendar spet samo otroci Njega, ki je dal življenje tudi našemu slovenskemu narodu.

Mnoge res so pomanjkljivosti okoli malega tednika. Majhen in skromen je, le enkrat na teden izhaja — a naš je, naše domače glasilo. In ob rasti števila svojih prijateljev naročnikov in sodrudnikov se bo in se mora razmahiti, da zadosti slehernim željam.

Mladina naša! Spet gre poziv nate, da pokažeš svojo narodno dejavnost. Tvoj list ti kliče: Zbiraj novih prijateljev, nesi ga v zadnjo našo hišo, kjer še s spoštovanjem obdajajo materno našo govorico!

„Pa se je izogibaj, mačehe, če te nikakor ne mara.“

Enkrat tako, drugokrat tako, vsa leta enako.

Tako je pogazil oče seme, ki ga je sejala mati z ljubečim srcem, skrbečim za Peterčka kakor za lastno kri, lastno meso. Tako je bohotno pognal plevel. In oče je zalival dan na dan. Roka materina pa je bila preslabotna, da bi prišla krepko vse škodljive kali in bi jih izruvala s koreninami. Brez moči je bila proti soprogu, odkar je stopila v njegovo hišo.

V letih, ko je pomladi dežja v izobilju, preveč celo, je v poletju suša, da je žalost in gorje v deželi. Tako na Trati. Vsa ljubezen očetova je rosila na prvorojenega, a Vendelin, Vilma in Tinka so trpeli sušo in žejo in pomanjkanje in glad.

Stari župnik, ki je gledal s skrbnim, od življenja in izkušenj poostrenim pogledom po vsi fari, v vse hiše, v vsa srca svojih, je čutil čestokrat žalost in skrb, ko je pogledal na Trato. Oglasil se je včasih, idoč na izprehod, v hiši med topoli, srečal se je včasih z Železnikom kje na cesti, včasih je prišel Tratnik po opravih k njemu. In stari mož, skrbeč za vse, trpeč z vsemi, hoteč vsem dobro, je napeljal z mirnimi, obzirnimi besedami, kakor je bila njegova navada od nekdanj, pogovor na ljubezen, ki bi naj osrečavala vsako družino, ki jo je dolžan vsak oče svojcem.

A glej ob kamen je zadel.

„Moja pravica je, če imam enega rajši nego drugega“ — je odgovarjal odločno Železnik, ki je čutil takoj, kaj hoče župnik. Ker vest je govorila isto, kar starec, vest je očitala tudi mnogokrat. Zato je bilo treba odločnega in glasnega odgovora, da jo prevpije.

A župnik je govoril za zatirane in trpeče, zato ni utihnil ob prvem odporu. Ne, beseda njegova je postala ob odporu močnejša in krepkejša; krepilo jo je usmiljenje in sočutje.

„Vaša pravica? Morda! A kje je pravica božja, kje je naravna pravica, kje pravica otrok? Vstali bi lahko zapostavljeni, opravičeno bi smeli vprašati: Oče, ali nimamo pravic tudi mi, tvoje meso in tvoja kri, del tvojega življenja, pomlajenega v nas?“

Tedaj se je obrnil Tratnik in je odšel molče svojo pot, z nevoljo v srcu. Dolgo je zrl za njim starec, je sklonil naposled glavo in je šel tudi svojo pot, z bridkostjo v srcu.

„Iz rodu Železnikov...“

Prišel je v časih na Trato tudi stari učitelj Močnik; srečala sta se s Tratnikom na cesti; našla sta se v gostilni nekolikrat v letu. In kdo v fari ni vedel, da govori stari učitelj z vsakim najrajši o deci, celo o tuji, kaj bi ne govoril s Tratnikom o njegovi lastni!

„Vendelin je priden, miren in zelo nadarjen. Za šole bi bil.“

„Priden in miren? Morda! Kakor gospodična je, iz sladkorja. In nadarjen, pravite? Sanjar! Knjiga s slikami mu je ljubša nego Trato in vsa Poljana. Nič naše krvi ni v njem, nič železa. Stal bo vse življenje ob strani in bo gledal na cesto, kjer se pehajo ljudje, da dosežejo kaj. Ne bo si upal v gnečo, da si pribori ugoden prostor med množico z brezobzirnostjo, z lakti in z udarci, če treba... Torej naj gre študirat!“

Tako ga je vrgel komaj desetletnega v tuj svet, brez ljubezni, ne z blagim namenom. Mati seve ga je pustila v tujino z lepim upanjem, da najde v širnem svetu ob svojem času boljšo srečo, kot bi mu jo nudil dom. Ker srce materino upa za svoje drage vedno in povsodi najboljše.

Z mrzlim srcem je pošiljal oče denar za sinom, kakor bi mu hotel s tem odkupiti pravico do doma. Izuči se naj, ali povedano odkrito: postane naj tujec — gospod ali hlapec v tujini, vseeno.

(Dalje sledi.)

DOMAČE NOVICE

Društva, pozor! Tekma za naše glasilo!

„Koroški Slovenec“, uprava in Slovenska prosvetna zveza razpisujeta

Tekmo za nagrade.

Društva, ki do konca junija t. l. pridobijo največ naročnikov „Koroškega Slovenca“ s za tekoče leto plačano naročnino, bodo sledeče nagrajena:

Nagrade:

1. 50 šil. v srebru.
2. 4 vezane zadnje letnike „Koroškega Slovenca“.
3. Zbirka najnovjših slov. knjig (30 šil.).
4. 20 šil. v srebru.
5. 2 leti zastoj naš list.

Tekmuje lahko vsak v okvirju izobr. društva. V občinah, kjer ni društva, lahko tekmujejo tudi poedinci.

Na delo za naše glasilo!

Stoletnica slovenskega učenjaka.

Dne 24. marca t. l. bo pri kmečki hiši ob cesti, ki pelje iz Celovca v Žrelec, izvanredna slavnost. Zbrali se bodo tam slavni učenjaki dunajske univerze, matematiki in naravoslovci, mnogo celovške gospode in bodo slavili stoletnico rojstva svetovnega učenjaka univerzitetnega profesorja Josipa Stefana, koroškega Slovenca.

V kmečki hiši pri Žrelcu ga je rodila slovenska mati 24. marca 1835. Ob stoletnici njegovega rojstva pa bodo vzdali na njegovi rojstni hiši lepo spominsko ploščo iz hvaležnosti za njegove velike zasluge na polju matematike in naravoslovja.

Tole vemo iz njegovega življenja: Nadarjenega fanta so spravili na celovško gimnazijo. Prebiral je navdušeno vse, kar je tedaj spisal naš slavni Slomšek. V sedmi in osmi gimnaziji je bil prvi pevec tedanjega slovenskega pevskega zbora v Celovcu, kakor nekaj let pozneje slavni Tomej Košat, ki je rojen v malem kmečkem domu v Diščicah pri Št. Ilju ob Dravi. Po dovršenih srednješolskih študijah je šel mladi Stefan na dunajsko univerzo, kjer se je posvetil računski in naravoslovni znanosti. Tudi pevsko žilico je ohranil naprej, postal je pevovodja slovenskega pevskega društva na Dunaju, v počitnicah pa je ustanovil poseben pevski zbor v Št. Petru pri Celovcu. Na znanstvenem polju je postavil celega moža, vsled svojih epohalnih uspehov na polju matematike in naravoslovja je postal svetovno-znan. Posebno se je poglobil v svet najmlajših telesc — molekulov — v zraku, plinu in kovinah. Tako je izračunal, da je v enem kubičnem centimetru tako veliko število teh malih telesc, da bi, če bi imela veličino enega graha, napolnila vso našo Avstrijo 40 metrov visoko. On je nadalje doležil tudi pravo bistvo elektrike. Industrija električne luči sloni na njegovih znanstvenih formulah. Ko bi bile znane Nobelove nagrade, ki jih podeljuje sedaj za največja odkritja in izume znanstvenikom že tedaj, bi on dobil gotovo prvo. Postal je profesor na dunajski univerzi, bil načelnik naravoslovnega oddelka ter večkrat tudi rektor magnificus, vodja vse univerze. Tam so mu postavili tudi poseben spomenik. Še druge slavne univerze sveta so ga izvolile za častnega člana. Umrli je 7. januarja leta 1893.

Častna dolžnost je, da se slavnega koroškega rojaka spominjamo tudi mi Slovenci in to vsaj v našem „Koroškem Slovencu“. Hanej M.

Marija na Zili. (To in ono.) Precej novic bi imeli, pa vam povemo samo najvažnejše. Mladi Nahbar v Turdaničah se je poročil s Štmankovo Lizo. Mlademu paru obilo sreče in blagoslova! — Nahbarjev Francej z Zile pa je kupil pri Jurjevcu v Turdaničah in se bo kmalu preselil na svoje novo posestvo. — Gvažarjeva družina iz Podobrove je prodala svoje posestvo in se preselila v Melsko dolino in sicer v Zgornjo Belo (Ober-Vellach). — V Činovičah je iskal prostovoljno smrt iz Tirolskega priseljeni železničar Višater. V nesrečno smrt so ga gnale žalostne družinske razmere. — Precej vroče krvi je napravilo pri nas poročilo, da so ob zadnjem ljudskem štetju v naši občini našli komaj še desetinko slovenskega prebivalstva, vse ostalo pa je baje nemško. Že v zadnji številki našega lista je nekdo iz naše

občine ožigosal navedeni izid kot grobo potvorbo dejanskega stanja in mi mu zamoremo samo pritrditi. Več kot vse drugo govori to dejanje okoli pristranskega štetja, kako naj jemljemo takozvane nemške-nacionalne kroge. Nekoč so nam govorili, da jih vodi pri njihovem delu proti Slovincem samo skrb za nedeljeno Koroško in da nas radi pustijo to, kar smo. Pri zadnjem štetju pa so nam v svoji skrbi za nedeljeno deželo (!) vzeli edino, kar nam je še preostalo: naše ime. Ko smo sedaj čuli lepo kanclerjevo besedo, naj ljubimo svojo slovensko narodnost, nam je postalo nekako jasno pred očmi, da je pot do katoliške države še dolga in trnjeva. Pa jo bomo šli tudi zanaprej z našim kanclerjem v zvestobi do Boga, naroda in države.

Št. Štefan na Zili. (Uči se iz tega, kdor more!) Slovenske posojilnice pri Zili — na Bistrici, v Šentštefanu in na Brdu — so pred vojno dobro uspevale in so kaj postale trn v očeh mnogih, ki so nam v svoji ozkosrčnosti nenaklonjeni. Takoj so pričeli s konkurenco in med drugimi ustanovili svojo nemško posojilnico v Št. Štefanu. Vodil jo je učitelj, in sicer šolski ravnatelj v p. Raunig. V petek 22. februarja pa so našli moža v krvi ležečega na celovškem pokopališču v Anabihlu. Prerezal si je žile, še živega so nato spravili v bolnišnico ter upajo, da bo okreval. Kaj je bil vzrok obupnemu dejanju? Govorijo o veliki poneverbi, nekako okoli 42.000 šil. Zadeva se bo obravnavala še pred sodnijo in vzbuja med našim ljudstvom veliko pozornost. Dne 10. marca pa je imela svoj letni občni zbor stara slovenska posojilnica in hranilnica za Št. Štefan na Zili in okolico. Računi so se ujemali do groša. Pač stara vera in star denar — to dvoje še nekaj velja v svetu!

Št. Jakob v Rožu. (O postu, porokah in smrtih.) Naš pust je bil bolj tih, brez hrupa smo ga obhajali. Nekoliko viharja je vzbudila le zadeva okoli predloga za novi občinski odbor. Na njegov končnojavni sestav smo že danes sila radovedni. Pa vam potem povemo svoje mnenje o njem. — Mnogo smo se ženili. Böhm Miha, pd. Bergarjev na Vazah, je vzel za življensko družico Alojzijo Kusternikovo iz Ledenic. — Dolgoletni član domačega moškega zbora Franc Mikula, pd. Mečinov na Breznici, je šel po nevesto v Podhum po Rahmanovo Mojčijo. — Požrtvovalna članica in igralka društva „Kot“ Nežika Zegarjeva pa se je poročila z mladim posestnikom Hapijem na Trebinji. — Nežka Lepušic, pd. Mežnarjeva v Ščednu je podala roko v življensko zvezo Avgustu Rauterju, pd. mlademu Terlovčniku na Vazah. Vsem mladim parom želimo, da bi bilo njihovo novo življenje polno sreče in blagoslova! — Pokopavali pa smo v dolgem pustu same mamice. Najprej je bela žena segla po pd. Rekinji v Št. Jakobu, nato je vzela kar nanagloma seboj pd. Žofranjko na Tešnji in končno šla še na Bistrico po Žnidarjevo mater. Našim materam, ki so na tem svetu doživele več trpljenja kot veselja, večni mir in pokoj, žalujočim ostalim pa naše iskreno sočutje!

Rožek—Loče. (Vesela svatovščina.) Vrlemu fantu in gospodarju Maksu Kancijan v Rožeku, članu naše pevske družine, je postalo dolčas v samskem stanu. Tudi njegova mati, ki mu je po smrti svojega moža dolgo vrsto let pridno gospodinjala, je zaželela mlajše moči in opore. Zato je tako dolgo hodil v Loče k Rožanovi Režiki, da jo je dne 4. marca peljal pred oltar, kjer sta si za vedno obljubila zvestobo in ljubezen. Poroko in poročno sv. mašo so opravili č. župnik Dobernik v loški cerkvi, nato pa je sledila vesela svatovščina na nevestinem domu pri Rožanu. Gostoljubni Rožanov oče in mati sta oskrbela številnim svatom bogato pojedino, šaljivi stric iz Škofič pa je skrbel, da ni manjkalo smeha. Vesela svatovščina bo ostala vsem v najlepšem spominu. Pevska družina v Rožeku je priredila tovarišu-ženinu dva dni prej poslovljni večer, da mu tako izkaže ljubezen in hvaležnost za zvestobo. Prepričani smo, da ostane tudi v novem stanu zvest pevski družini. Smolo pa so imeli loški fantje z zapenjanjem, nevesta jim je odkurila, ženin pa je podaril loški cerkvi 40 S zapenjanja za kar mu gre najlepši „Bog plačaj!“ Novoporočencema kličemo: Bog vaju blagoslovi na mnoga leta!

Škocijan. Bi ne bilo prav, ako bi sicer bolj pozno, vendar ne poročali, da so letos koncem januarja pokopali v Celovcu na Koroškem in v Avstriji najstarejšega Radeckijevega veterana 95letnega Miho Piskernika. Največje vojaške osebnosti so mu izkazale zadnjo čast in celo vojaška godba mu je svirala v slovo. Rajni je bil rodom iz Vrb-

nik — Topičnikove hiše v Lobniku pri Žel. Kapli, svoj čas je bil daleč naokoli znan tesarski mojster v Št. Lipšu. Kot 80letni starček se je ponesrečil v globaških Rutah. Svoja zadnja leta je preživel v celovški hiralnici. Zelo zanimivo in šaljivo je znal pripovedovati o svojih vojaških doživljajih pod Radeckijem na Laškem. Med drugimi številnimi sodniki po Kapli in Koprivni žaluje za svojim stricem Kumrova Mica pri Majerju v Škocijanu. — Hanemanovi mladi gospodinji Urški je v Celovcu na nevarni operaciji želodčnega raka umrl Andrej Blažič, Pintar v Štriholčah pri Želinjah, blag in miren mož, v mladih letih šaljiv in vesel muzikant. Bog bodi rajnima milostljiv.

Par zanimivosti. Povodom jesenske razstave obrtnikov v Celovcu se bo letos vršila tudi rokodelska razstava. „Ščitite domače ročno delo!“ je njeno geslo, pokrovitelj bo prevz. knezoškof dr. Hefter. Ker bodo imeli na razstavi interes nedvomno tudi naši rokodelci, bomo o njej še poročali. — Tudi v letu 1935 bodo živinozdravniki cepili svinje proti rdečici v okvirju načrta, ki ga izdela oblast. Posestniki naj prijavijo število svojih svinj, njihovo približno težo, starost in ev. brestost potom občine okrajnemu glavarstvu. — Do 31. maja t. l. bodo vzeti iz prometa srebrni šilingi. Državne blagajne jih sprejemajo še leto dni. — S 1. junijem bo na vsem Koroškem in vzhodnem Tirolskem uvedena vožnja na desno. Izprva je bila nameravana delitev ozemlja. — „Pisano koroško uro“ je priredil koroški Heimatbund na prvo postno nedeljo v Svetni vasi in Kotmari vasi. — O običajih koroških kmetov je govoril 9. t. m. v okvirju takozvane „Bauernschule“ v Bilčovsu učitelj Traunig, poslan od Heimatbunda. — Znanega divjega lovca Hasslitzerja v dolini Malte, ki ima na vesti več sto gamsov, so orožniki s strelji težko ranili. Nahaja se v celovški bolnici. Na njegovo glavo je bila razpisana nagrada 500 S, izdal ga je baje njegov prijatelj. — V Svečah so pokopali Blaža Frtina, pd. Šurka iz Medvedjega dola. 60 let je gospodaril na posestvu in bil 45 let mežnar pri sv. Mihaelu v Medvedjem dolu. — Vsem Joškom, Jozijem, Pepijem in Zepom, vsem Jožicam, Pepcam in Zefkam vesel in blagoslovljen imendan!

NAŠA PROSVETA

Za tiho uro. Neopaženo in tiho gre skozi naravo dih priprave, pokore, posta. Še je vse mrtvo, le globoko v zemlji tli mala iskra, da se po štiridesetih dneh in nočeh razvname v plamen, obda z zelenjem travnik, vrt in gozd ter vzbudi človeka iz njegove notranje mrtvilnosti v vstajenje in življenje. Ničesar ne premoti narave, da ne bi ob času vstala v zelenje in svežino kot mlada, lepa nevesta. Medtem ko še sniva v njej koreninica in rastlinica v toplem spanju, že pripravljajo nove sile in sokove, da vzbudi uspavano življenje v novo rast, cvet in sad. In spet se bo v svetu dogajal tolikrat doživeti in nikdar doumeti čudež vigredi, poletja in jeseni. — Vse veliko in vzvišeno gre v življenju poedincev in tudi narodov skozi post. Čas priprave, notranjega zbiranja. Vase gre voditelj, ki pripravlja lepo misel, kot bi šel v puščavo molit in prosit. Svetu se odmakne, kdor išče sebe. Tudi narod, ki išče vstajenje, rast, razmah, se mora znati najprej v sebi, v tem, kar je najbolj njegovo, najbolj narodno. — Bolj bi morali narodi, stremeči navzgor, živeti iz bogastva cerkvenega leta. S Cerkvijo, svojo veliko zaščitnico, vred bi se morali tudi sami stalno spet naroditi iz skrivnosti svojega rojstva in dobro pripravljene dozorevati v narodno vigred in jesen. Več bi bilo potem v njih velikonočnega razpoloženja.

Družabni večer v Celovcu. Kot je poročal naš list, se je vršil v soboto 2. t. m. pri Geyerju naš domači družabni večer. Obisk je bil še precej povoljen, lahko bi seveda bil še boljši. No, kar nas je prišlo, smo bili pa kar veseli, da smo bili tam. Kajti naši vrli boroveljski fantje so nam peli kot škrjančki, muzika g. Vošnjaka pa nam je svirala krasne slovenske komade. Nazadnje so nam še gospod, ne vem kateri, povedali par lepih. Ker je bil glih pust, smo se še nekoliko zavrteli in šli nato dobre volje in sveže glave domov v zavesti, da je bil to zopet večer, ki je po svoje doprinesel k življenju naše slovenske družine v Celovcu.

„Rodoljub iz Amerike“ v Dobrli vasi. Kljub slabemu potu je bila pustna prireditev doblavaškega društva prav dobro obiskana. Igra je vesela in zanimiva in je v glavnem zadovoljila. Nekoliko nesrečno roko je imel morda delivec vlog, ker je

bilo opaziti pri nekaterih igralcih vidno nerazpoloženje. Ugajali sta najbolj Rožica in Anastazija. Sedaj pa, ker je pust minul, pričakujemo od društva, da nam bo nudilo na odru kako prav resno prireditev, ki bo za nas tudi poučna.

Št. Vid v Podjuna. Občni zbor našega izobr. društva se vrši v nedeljo 24. t. m. po sv. maši v društvenem prostoru z običajnim sporedom, pevci in govorom.

GOSPODARSKI VESTNIK

Ali se bodo cene svinj izboljšale? Vsako prokovanje je negotovo in nevhaležno. Vendar se da iz števila svinj, ki pridejo v naslednjih šestih do osmih mesecih na trg, sklepati na padec ali porast cen. Kmetijske zbornice štejejo četrtno na približno 4000 posestvih v vsej državi število svinj in prašičev. Številke od 1. dec. 1934 kažejo, da število svinj in prašičev počasi pada. Temu se ni čuditi: slabe tržne cene, porast cen za močno krmo, omejitve obrtnega pitanja, vse to in še marsikaj je vzrok, da kmetje svinjerejo omejujejo. Zadnja statistika kaže, da posebno naglo pada število mladih prašičev, mnogo manj so na omenjenih posestvih našli tudi brejih svinj. To se pravi, da bo v prihodnjih mesecih manj domačega blaga na trgu. Če sedaj ne bo rasel uvoz svinj iz ionozemstva in če bo domači trg prodajal iste količine svinjskega mesa kot doslej, potem smemo računati z lastnim porastom cen za svinje in prašiče v doledni dobi.

Okoli bodoče avstrijske agrarne politike. Kot je znano, je koroška kmečka zveza predložila o priliki zadnjega celovškega zborovanja ministru Reitherju svoje nujne želje glede bodoče zaščite kmetijske proizvodnje. Isto so storile že prej druge avstrijske dežele. Koncem marca pa se vrši na Dunaju veliko zborovanje kmetijskih voditeljev in strokovnjakov, ki bodo predložene želje posameznih dežel glede zaščite kmetijstva spravili v enoten načrt, ki bo služil vladi kot vodilo pri njenih gospodarskih ukrepih v prilog avstrijskim kmetom.

Par nasvetov za gospodarje. Izboljšajte travnike! Slabi lanskí pridelek sena gre seve najprej na račun neprijaznega vremena. Delno pa tudi na račun zanemarjanja naših travnikov. Travnike moramo čistiti, jih osušiti, pošteno jih prezračevati in gnojiti. Po potrebi dosejemo še prikladno travniško mešanico. Seznaniti se moramo polagoma z umetnimi travniki, menjalnimi travniki, ki se menda najbolj izplačajo. Seno z umetnega travnika je glede hranivosti štirikratno boljše kot seno z navadnega travnika. — Ledeno skorjo na posejanih njivah razhodimo z živino, jih potremo s sajami in pepelom, da pride zrak do posevkov. Ledena skorja je lani uničila mnogo pridelka. Očistimo jarke, da bo voda pri tajanju snega lažje odtakala. — Pripravljamo semenski krompir. Najprimernejša toplota v krompirjevi kleti je 4—6 stopinj Celzija. — Če je gnojišče prepolno, izvozimo gnoj na njive in ga zložimo v 1½ do 2 metra visoke, dobro stlačene kupe, ki jih pokrijemo z zemljo.

In še par za naše gospodinje. Ponekod je že kopno na vrtu, rapincelj, zimsko špinačo in ohrovt že nabiramo, kar ga je na prostem prezimilo. Čas je že, da napravimo praha v vrtu in čez par tednov lahko že sejemo na prisojne kraje nekaj solate. Pridne in varčne gospodinje bodo tudi že našle sončne prostorčke za nekaj ranega zelja, ohrovt in kolerabe. Saj zgodne vrtnarjenje nič ne stane. Ribezevo grmičevje zgodaj potrebimo, ponekod imajo še španski bezeg, jasmin i. dr., kar naj se sedaj razredči in potrebi. Ograjo na vrtu je treba popraviti. Razun solate in ostale zelenjave pa naj bi kmečki vrt krasil domove s starimi in novimi cveticami. Nageljčki, pelargonije, rozenkravt, fuksije — kako divni okraski in če sedaj dišijo okna ali križ ali domači oltarček! Dekleta, posebno ve ne pozabite gojiti mnogo lepega cvetja za svoj domači dom!

Celovski trg. Voli 75—90, krave 85 do 1.—, krave za klanje 50—70, prašiči 80 do 1.—, plemenski 1.10—1.30, jajca 10—11, kokoši 3.— do 4.—, smetana 2.40 do 4.—, prekajena slanina 2.20—2.60, grah 80 do 1.—, leča 80 do 1.—, krompir 16—18, zelje 40, pšenica (100 kg) 30—32, ječmen 22—24, oves 19—22, ajda 22—24, koruza 18—22, sladko seno 7—10, kisle 6, slama 6—7, drva kratka trda 4.— do 4.50, mehka 3.— do 4.—.

ZANIMIVOSTI

Rezultati ljudskega štetja v naši državi. Znanj so končni rezultati štetja v lanskem marcu. Avstrija šteje 6,762.687 prebivalcev, nad četrtno jih biva na Dunaju, ki šteje 1,860.000 oseb. Mož je v Avstriji 5 odstotkov manj kot žensk. Osem žen je starih nad 100 let, mož nobeden. Število rojstev še vedno pada, za Francijo je Avstrija druga država z najnižjim številom porodov. Na 1000 oseb pride en novorojenček.

Osem sto let starih žen živi v Avstriji. Zvezni urad za statistiko je povedati, da so o priliki ljudskega štetja v marcu lanskega leta našli tudi osem stoletnih žen. Štiri od teh živijo na Dunaju in okolici, 103letna Barbara Blažun, ki je Slovenka in živi pri Celovcu, je druga najstarejša žena v državi, prekosi jo 104letna ženica v štajerskem Frohnleitnu. Pri vsem tem je čudno to, da v vsej Avstriji ni niti enega stoletnega moža. Sicer pa je ta pojav opazovati tudi povsod drugod in ga tolmačijo s tem, da je za moške vsakdanja borba za kruh napornejša in težja.

Slepi bodo čitali. Naravnoslovnemu zavodu v ruskem mestu Kijevu se je po dveletnem naporu delu posrečilo rešiti vprašanje, kako naj slepi berejo knjige. Sestavil je zelo kompliciran stroj, ki je nekoliko podoben pisalnemu stroju in s pomočjo tega stroja se črke in besede prenesejo potom elektrike na posebne tipke, ki jih slepci hitro spoznajo. Prvi poizkusi so se dobro obnesli in so slepci lahko čitali knjige. Ena sama težava je okoli novega aparata: drag je in si ga bodo lahko nabavili samo zavodi za slepce.

Premeteni tihotapci. Cariniki na poljsko-nemški meji so že dalje časa opazovali, da razvijajo tamošnji tihotapci prav živahen promet in spravljajo preko meje mnogo blaga brez carinskih plačil. Niso pa mogli priti tihotapcem na sled. Končno šele se je nekemu stražniku posrečilo, da je opazoval, kako so tihotapci več sto metrov pred mejo izginjali v neko jamo in se vračali iz nje šele po več urah. S pomočjo tovarišev se je carinik podal k njej in odkril dolg podzemski rov, ki je vodil pod državno mejo v drugo državo. Rov so nato zasuli in tihotapljenja je zaenkrat vsaj konec.

Zbirajte znamke! V malem francoskem lističu je bil nedavno sledeči oglas: Za zbirko starih znamk primerne vrednosti dam lepo, dve leti staro vilo s 5 razkošno opremljenimi sobami in 900 kv. metrov sveta v okolici mesta Ženeve. — Kdor hoče torej biti nekoč posestnik krasne vile, naj zbira znamke.

Šmentani Amerikanci. Iz filmskega mesta Hollywooda prihaja poročilo, da so tamošnji moški začeli nositi novo modo, ki se bistveno razlikuje od dosedanje. Takole se je predstavil modni kralj Twyeffort časnikarjem: V pisani suknji, modrih hlačah in v svilenem rdečem telovniku. In je pristavil, da bodo moderni moški odložili črne, žalne obleke, fraki bodo odslej modri, smokingi rdeči, čevlji temnordeči, telovniki bodo temnordeči, zeleni, rumeni ali lila, pa tudi spodnje perilo v živahnih, pisanih barvah. — Če ni menil le pustnih oblek in pustnih norcev?

V vlaku plešejo. Na Letonskem so na progi Riga—Siguida izročili prometu vlak, ki je posebne vrste. Ima samo jedilni voz in še tri druge vozove ter lokomotivo. V prvem vozu je oder in na njem orkester, ki igra plesne komade, ojačevalni aparati pa prenašajo godbo v ostale vozove, ki so prirejeni kot mala plesišča. Vlak je predvsem namenjen športnikom, ki so ga menda z veseljem pozdravili.

Velike smučarske tekme v Jugoslaviji. Sredi marca se vršijo v Planici na Gorenjskem velike smučarske tekme, katerih se bodo udeležili številni smučarji mednarodnega slovesa, med njimi tudi mnogi Norvežani, ki slovijo kot najboljši smučarji sveta, in tudi mnogo Avstrijcev. Lanske smučarske tekme v skoku na daljavo so napravile Planico svetovno znano. Norvežan Birger Ruud je tedaj skočil s smučmi nič manj kot 90 m daleč. Letošnja tekma v skokih bo največja, kar jih je bilo letos uvedenih v Evropi.

Čuden zakon. V ameriški državi Oklahoma živi star domač zdravnik, ki je dosegel lepo starost 92 let. To vam je še strog in eleganten človek, za katerim se še vedno rado ozre marsikako deklica. In sedaj poročajo ameriški listi zanimivost, da je „mlademu“ starcu uspelo pridobiti deklico 26 let. Gospodična se je pred tedni z njim poročila

in živi z njim v zakonu. — Kaj ne, lep par in smemo mu želeči sreče!

Najstarejša republika na svetu je San Marino v Italiji. Pred tedni je praznovala 195letnico svoje neodvisnosti. Slavnostim je prisostvovalo veliko število tujcev. Proslavo sta vodila oba regenta, ki ju voli to gorsko mesto na šest mesecev. Ob tej priliki sta povedala, da država nima niti fیکا dolga in da je njena vojska, ki šteje 1000 mož, v najboljšem stanju. Državica je v resnici starejša od 195 let. Že v četrtem stoletju po Kristusu jo je ustanovil nek dalmatinski kamnosek z imenom Marino. Meri komaj 60 kvadratnih kilometrov in ima le par tisoč prebivalcev.

Kjer so orehi doma. Kalifornija je dežela orehov. Nad osem tisoč plantaž za orehove nasade obstoja, 65.000 hektarjev zemlje je posajene s samimi orehi, več stotisoč ljudi najde pri tem delo in zaslužek. V avgustu klatijo orehe, ki jih nato sušijo na soncu ali v posebnih pečeh. Posebne zadruga prevzamejo nato blago, ga sortirajo in odbirajo, posebne priprave orehe nato očistijo in napolnijo v vreče. Kalifornija pridelala letno 350.000 meterskih stotov orehov; od teh jih porabi ameriški trg 260.000, ostalo blago gre v druge dele sveta.

Mačji veterani v Parizu. Pariz je znan kot mesto, ki ljubi mačke. Mali in veliki se igrajo z njimi. Pa mnoge pariške mačke so dobesedno uradno nastavljene v palačah francoskega vojnega ministrstva, kjer že desetletja lovijo miši in podgane ter za svojo zvesto službovanje dobivajo hrano na državne stroške. Sedaj pa namerava mesto stara poslopja podreti in pripraviti tam prostor za svetovno razstavo leta 1937. Ljubitelji „ministerialnih“ mačk pa se s skrbjo vprašujejo, kam s pridnimi živalmi. Že je sprejel vojni minister cel kup prošenj, naj se država izkaže hvaležna mačjim veteranom, mnogi so se ponudili, da jih sprejmejo v svoja stanovanja na „penzijo“. Upati je le, da ima minister drugih skrbi dovolj.

Vabilo.

Posojilnica za župnije Škofiče, Loga vas, Otok in Št. Ilj, reg. zadruga z neomejeno zavezo v Škofičah, priredi svoj

redni letni občni zbor

dne 24. marca 1935 ob 3. uri popoldne v lastni hiši v Škofičah št. 41

s sledečim sporedom:

1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo o delovanju posojilnice v minulem letu, čitanje in odobritev računskega zaključka za leto 1934.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti in predlogi.

K obilni udeležbi vabi vse člane

20

Načelstvo.

Vabilo

na

redni letni občni zbor

HRANILNICE IN POSOJILNICE V KOSTANJAH registrovane zadruga z neomejeno zavezo,

ki se vrši dne 31. marca 1935 ob 3. uri popoldne v uradnem prostoru.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Revizijsko poročilo.
3. Odobritev računskega zaključka za upr. l. 1934.
4. Poročilo načelstva in nadzorstva.
5. Volitev načelstva in nadzorstva.
6. Slučajnosti.

K polnoštevilni udeležbi vabi

19

Načelstvo.

Iščem nevesto, ne čez 25 let staro, z dobrim značajem, po možnosti izurjena za trgovino in gostilno, z nekaj premoženjem, ki je radi prevzema gostilne in trgovine potrebno. Ponudbe pod „Vigred“, Klagfurt 1, Postfach 174. 18